

EAPC - Novetats en matèria de Seguretat Social

Fet causant de la pensió de jubilació: des de quin moment es comença a cobrar la prestació?

28-11-2024

La pensió de jubilació, en la modalitat contributiva, és una prestació econòmica periòdica i de durada indefinida, regulada en els articles [204-215 del TRLGSS](#). Ja hem tingut ocasió, en altres apunts, d'abordar diferents aspectes d'aquesta regulació, però ara ens centrarem en el **fet causant de la pensió en el règim general de la Seguretat Social, és a dir, del moment a partir del qual desplega els efectes econòmics**, tenint en compte la jurisprudència recent del Tribunal Suprem en aquesta matèria.

Amb caràcter general, quan la persona treballadora es troba en alta, es considera que s'ha produït el fet causant de la pensió de jubilació en el **moment del cessament en el treball**, sempre que sigui baixa aquest dia en el règim general de la Seguretat Social. El mateix succeeix en les situacions assimilades a l'alta per **trasllat fora del territori de l'Estat al servei d'una empresa espanyola** o per **excedència forçosa per ocupar un càrrec públic**. Si la pensió se sol·licita **des de qualsevol altra situació assimilada a l'alta o des d'una situació de no alta**, el fet causant s'entén que s'ha produït en la data en què es presenti la sol·licitud. Finalment, en el cas d'extinció de la prestació o subsidi per desocupació pel compliment de l'edat ordinària que s'exigeixi en cada cas per causar dret a la pensió contributiva de jubilació, el fet causant de la pensió de jubilació té lloc el dia de compliment d'aquesta edat.

El [Reial decret 453/2022, de 14 de juny](#), estableix que la pensió de jubilació s'entén causada en la **data indicada a aquest efecte per la persona interessada a formalitzar la sol·licitud corresponent**, sempre que hi reuneixi els requisits establerts per a això. Aquesta data ha d'estar compresa dins dels tres mesos anteriors o posteriors al dia de presentació de la sol·licitud, o coincidir amb aquest, tret que es presenti fora del territori espanyol en virtut d'una norma internacional, i en aquest cas la sol·licitud s'ha de formular en el termini previst en la legislació del país en el qual es formuli. Així doncs, **la data indicada per la persona interessada és la que es tingui en compte a l'efecte de considerar la situació d'alta, assimilada a la d'alta o de no alta ni assimilada**, i altres circumstàncies d'aquesta persona, que serviran de base per determinar si té dret a la pensió sol·licitada i, si escau, el contingut d'aquesta, sens perjudici de la data en què hagi de tenir efecte econòmic en cada cas.

D'altra banda, cal tenir en compte que **el dret al reconeixement de la pensió de jubilació en la modalitat contributiva és imprescriptible**, si bé els efectes econòmics del reconeixement del dret a la pensió es produeixen a partir de l'endemà de la data en què es produeixi el fet causant, tret que la sol·licitud es presenti una vegada transcorreguts els tres mesos següents a aquesta. En aquest cas, aquests efectes es produiran a partir dels tres mesos anteriors a la data de presentació de la sol·licitud, és a dir, **la retroactivitat màxima dels efectes econòmics de la pensió és de tres mesos**.

Sobre la base de la normativa que hem indicat, el Tribunal Suprem, en la [Sentència de 17 d'octubre de 2024 \(rec. 2032/2022\)](#), ha resolt un cas molt interessant en aquesta matèria. Es tracta de determinar quina ha de ser la data del fet causant a l'efecte de jubilació **quan l'últim dia de treball coincideix amb l'últim dia d'un mes i, en concret, si la data del fet causant és la de l'últim dia treballat o, per contra, la de l'endemà, que és el primer dia que no es treballa**. En el cas analitzat, un treballador va finalitzar la prestació de serveis en la seva empresa el dia 31 de gener de 2019 i va sol·licitar pensió de jubilació, que li va ser reconeguda per l'Institut Nacional de la Seguretat Social (INSS) prenent com a data del fet causant la del cessament en el treball, és a dir, el dia 31 de gener. Sobre aquesta premissa, per al càlcul de la pensió de jubilació l'INSS va prendre com a últim mes per al càlcul de la base reguladora de la pensió el de novembre de 2018, ja que, d'acord amb el que estableix l'article 209.1 i la disposició transitòria 40 del TRLGSS, aquest càlcul s'ha d'efectuar seleccionant els 300 mesos consecutius i immediatament anteriors al del mes previ al del fet causant.

No obstant això, **l'interessat va entendre que el fet causant no s'havia d'entendre que s'havia produït el dia 31 de gener, data del seu cessament en el treball, sinó l'endemà, és a dir, l'1 de gener**. En conseqüència, va considerar que la seva pensió estava mal calculada, ja que l'últim mes a considerar per a aquest càlcul havia de ser el de desembre de 2018, i no el de novembre, com va fer l'INSS. El Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears va entendre que, tal com s'havia resolt inicialment, la data del fet causant era el 31 de gener, dia en què l'interessat va cessar en el treball per compte d'altri.

Per contra, el Tribunal Suprem resol que, **quan l'últim dia de treball coincideix amb l'últim dia d'un mes, la data del fet causant a l'efecte de la pensió de jubilació no és la de l'últim dia treballat, sinó que és la de l'endemà d'aquest dia**. La Sala assenyala que, des d'una perspectiva lògica, **resulta anòmal donar coincidència cronològica a dos fets antagònics com són el de prestació i el de cessament en el treball**, ja que si, materialment, es podria admetre la coincidència de tots dos en una mateixa data, des d'un punt de vista jurídicolaboral no és acceptable la simultaneïtat en la producció d'aquests. Per tant, en aquests supòsits el fet causant s'ha de fixar l'endemà del dia del cessament efectiu en el treball, perquè si un treballador conclou la seva jornada laboral diària consumeix ja la prestació de serveis aquest dia, per la qual cosa difícilment es pot entendre produït també en aquesta data el cessament en el treball, atès que òbviament no es dona la falta d'activitat laboral en aquesta jornada, sinó que és l'endemà la data en què ja no s'acudeix al centre de treball.

En definitiva, per al Tribunal Suprem **és un contrasentit fixar en el mateix dia el fet causant de la jubilació i el del cessament en el treball**, per la qual cosa en aquests casos cal considerar produït el fet causant l'endemà del dia en el qual la persona treballadora va prestar serveis per compte d'altri a la seva empresa per última vegada.

Jorge Pérez Pérez

Doctor en dret. Delegat de la DE de la Inspecció de Treball i Seguretat Social. Professor UAB.
Director del Postgrau en Ocupació